

CHOWANNA

TOM 2 (33)

EDUKACJA WOBEC STAROŚCI — TRADYCJA I WSPÓŁCZESNOŚĆ

Wydawnictwo
Uniwersytetu Śląskiego
Katowice 2009

Nr indeksu 330566

CHOWANNA

TOM 2 (33)

EDUKACJA WOBEC STAROŚCI — TRADYCJA I WSPÓŁCZESNOŚĆ

pod redakcją Agnieszki Stopińskiej-Pająk

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Katowice 2009

Redaktor naczelny
Dr hab. Zbigniew Spendel

Recenzenci
Prof. zw. dr hab. Wojciech Kojs, prof. zw. dr hab. Stanisław Palka

Rada Naukowa

Prof. dr hab. Jerzy Brzeziński
Prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak
Prof. dr hab. Kazimierz Denek
Prof. dr hab. Tadeusz Frąckowiak
Prof. dr hab. Adam Frączek
Prof. dr hab. Stanisław Juszczyk
Prof. dr hab. Stanisław Kawula
Prof. dr hab. Wojciech Kojs
Prof. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski
Prof. dr hab. Zbigniew Kwieciński
Prof. dr hab. Tadeusz Lewowicki
Prof. dr hab. Mieczysław Łobocki
Prof. dr hab. Krystyna Marzec-Holka
Prof. dr hab. Stefan Mieszalski
Prof. dr hab. Aleksander Nalaskowski
Prof. dr hab. Czesław Nosal
Prof. dr hab. Irena Obuchowska
Prof. dr hab. Wincenty Okoń
Prof. dr hab. Stanisław Palka
Prof. dr hab. Karol Poznański
Prof. dr hab. Andrzej Radziewicz-Winnicki
Prof. dr hab. Bronisław Siemieniecki
Prof. dr hab. Tomasz Szkudlarek
Prof. dr hab. Bogusław Śliwerski
Prof. dr hab. Andrzej de Tchorzewski
Prof. dr hab. Janina Wyczęsany

Kolegium Redakcyjne

Prof. dr hab. Teresa Borowska
Prof. dr hab. Barbara Kożusznik
Prof. UŚ dr hab. Katarzyna Popiołek
Prof. UŚ dr hab. Jan M. Stanik
Prof. dr hab. Adam Stankowski
Dr hab. Agnieszka Stopińska-Pająk
Prof. UŚ dr hab. Ewa Syrek
Prof. UŚ dr hab. Anna Nowak

Sekretarz Redakcji

Dr Beata Piłula

www.chowanna.us.edu.pl

Adres Redakcji / Editorial Adress
Wydział Pedagogiki i Psychologii
Uniwersytetu Śląskiego
40-126 Katowice, ul. M. Grażyńskiego 53
tel./fax (032) 258-94-82
e-mail: zbigniew.spendel@us.edu.pl

Spis treści

Wstęp (<i>Agnieszka Stopińska-Pająk</i>)	7
--	---

Artykuły

Uczyć się do/w starości — edukacyjne wyzwania

AGNIESZKA STOPIŃSKA-PAJĄK „Szkoła starości” — być, aby się uczyć	11
---	----

KRZYSZTOF MALISZEWSKI Odwaga starości	25
--	----

URSZULA TABOR Metafory starości — interpretacja tematu starości w dziełach malarstwa	33
---	----

MAŁGORZATA DZIĘGIELEWSKA Edukacja jako sposób przygotowania do starości	49
--	----

DOMINIKA SKOWROŃSKA Edukacja i samorealizacja w procesie przygotowania do starości i wizji starości osób w wieku średnim — sprawozdanie z badań	63
--	----

Seniorzy w społeczeństwie wiedzy

ZOFIA SZAROTA Seniorzy w przestrzeni kulturalno-edukacyjnej społeczeństwa wiedzy	77
---	----

OLGA CZERNAWSKA Uniwersytet Trzeciego Wieku, 30 lat działania. Przemiany, dylematy i oczekiwania w epoce ponowoczesnej	97
---	----

HELENA HRAPKIEWICZ Uniwersytety trzeciego wieku jako jedna z form kształcenia osób starszych	115
---	-----

RENATA KONIECZNA-WOŹNIAK Udział ludzi starszych w edukacji nieformalnej	127
--	-----

MONIKA SULIK	
Jesień życia kobiety — aspekty edukacyjne	143

GRAŻYNA KEMPA	
Spółeczno-edukacyjne problemy czasu wolnego senierek na tle własnego życia na Górnym Śląsku i współczesnych zmian cywilizacyjnych . .	155

Edukacja przeciw marginalizacji seniorów

MARIA KUCHCIŃSKA	
Edukacja przeciw marginalizacji seniorów	173

ELŻBIETA TRAFIAŁEK	
Narodowa strategia spójności a profilaktyka wykluczenia społecznego ludzi starych	187

JERZY HALICKI	
Edukacja w starości jako działanie poprawiające jakość życia seniorów	203

AGNIESZKA MAJEWSKA-KAFAROWSKA	
Edukacja (seniorów?) w procesie rewalidacji społecznej starzejącego się społeczeństwa	213

Geragogika jako subdyscyplina pedagogiczna

ANNA LESZCZYŃSKA-REJCHERT	
Geragogika jako subdyscyplina pedagogiczna — założenia i formy realizacji	225

AGATA CHABIOR	
Spółeczny wymiar kształcenia gerontologicznego — aspekt teoretyczno-praktyczny	235

ANNA WITIUK-MISZTAŁSKA, TOMASZ MISZTAŁSKI	
Pozagenetyczne czynniki kształtujące proces korzystnego starzenia — spojrzenie geriatry	247

Recenzje

Monika Jaworska, Lech Witkowski: <i>Przeżycie — przebudzenie — przemiana. Inicjacyjne dynamizmy egzystencji ludzkiej w prozie Hermanna Hessego (tropy i kategorie pedagogiczne)</i> . Bydgoszcz—Kra-ków—Szczecin, UKW 2007. (Krzysztof Maliszewski)	265
---	-----

Ryszard Wroczyński. <i>Życ w ludziach i dziełach</i> . Red. Ewa Kozdro-wicz, Tadeusz Pilch. Warszawa, Pedagogium — Wyższa Szkoła Pe-dagogiki Resocjalizacyjnej 2007. (Mariusz Cichosz)	269
--	-----

Z tęsknoty za mistrzem. Red. Jacek Kurek, Krzysztof Maliszewski.
Chorzów, MDK „Batory” w Chorzowie 2007. (Łukasz Michalski) . . . 275

Martha C. Nussbaum: *W trosce o człowieczeństwo. Klasyczna obrona reformy kształcenia ogólnego*. Przekł. A. Męczkowska. Wrocław, Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej 2008. (Beata Pituła) 279

Wspomnienia

Pożegnanie Profesor Teresy Borowskiej 285

Wstęp

Potrzeba i aktualność zagadnień gerontologicznych nie wymagają nawet szerszego uzasadnienia. W epoce ponowoczesnej, w jej fazie płynnej, jak to definiuje Zygmunt Bauman, zmiana dotyczy właściwie każdego aspektu życia jednostkowego, jak i społecznego, zbiorowego. Dramat owego ciągłego przymusu zmienności, ciągłej kreacji siebie, aktualizacji własnej tożsamości, wywołuje w ludziach poczucie niepewności, zagubienia, często rozpacz i zwątpienia w sens życia.

Doświadczenie własnej egzystencji w płynnej nowoczesności staje się niezwykle bolesne, szczególnie dla człowieka starego. Tradycyjnie ukształtowane wartości, doświadczenia życiowe i sposoby realizowania codzienności, w zetknięciu z erozją dotychczasowych warunków życia społecznego, w tym zwłaszcza rodzinnego, z podważeniem mądrości wynikającej z wieku człowieka i jej nieprzydatności wobec nowych wyzwań cywilizacyjnych, stają się dla ludzi starych nie tylko uciążliwym, ale i brutalnym bagażem. Wzorce starzenia się i przeżywania własnej starości wymagają reinterpretacji oraz wypracowania własnego, nowego, adekwatnego do ponowoczesnej cywilizacji, modelu starości. Człowiek stary staje zatem przed wyzwaniem, jakie nigdy wcześniej nie były jego udziałem.

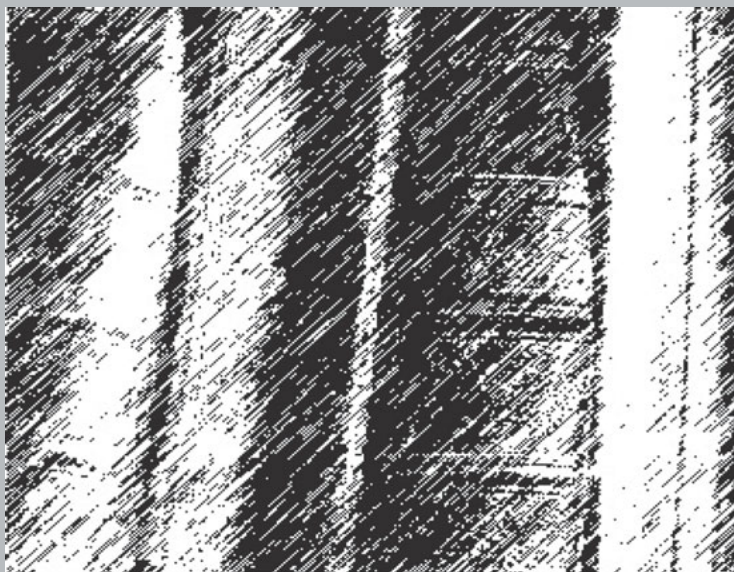
Czy istnieje możliwość wsparcia człowieka starego w tych dramatycznych wysiłkach? Jakie jest miejsce edukacji w tym procesie? Czy edukacyjne oferty — z jednej strony — odpowiadają potrzebom ludzi starych, a z drugiej — czy ludzie starzy postrzegają edukację jako przestrzeń szukania odpowiedzi wyjaśniających i ułatwiających zrozumienie własnej

egzystencji, losu i godności własnego życia? Zagadnienia te wymagają także spojrzenia z perspektywy historycznej i poszukiwania odpowiedzi na pytania: Czy i jak edukacja podejmowała próby włączania ludzi starych w zakres swoich oddziaływań? Czy było w niej miejsce dla ludzi starych? Czy jest historia edukacji ludzi starych, czy tylko historia starości? Czy historyczna refleksja nad edukacją ludzi starych dostarcza nam wzorów, inspiracji, czy też raczej stanowi przestrożę grzechu zaniedbania i lekceważenia ludzi starych?

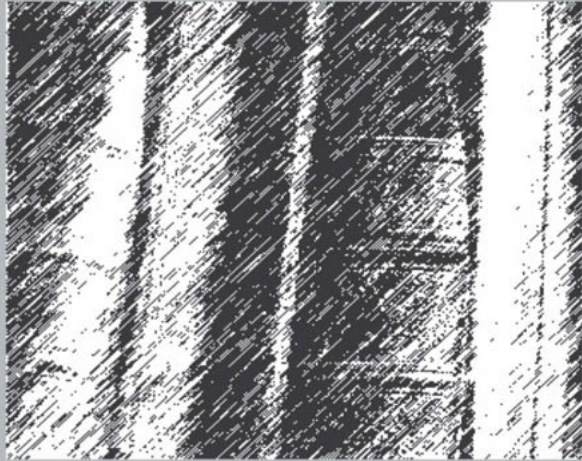
Wokół wymienionych zagadnień, ale także i innych łączących się z tematem, wynikających z doświadczeń badawczych Autorów i Auterek, przebiega dyskusja i wymiana myśli w oddawanym do rąk Czytelników kolejnym tomie „Chowanny”. Zamierzeniem naszym jest ukazanie problemu edukacji wobec starości w różnych kontekstach i w różnych perspektywach naukowych. Autorzy artykułów reprezentują różne ośrodki akademickie w naszym kraju — Białystok, Bydgoszcz, Katowice, Kielce, Kraków, Łódź, Olsztyn, Poznań, Wrocław — oraz różny sposób ujmowania zagadnień określonych tytułem tomu.

Artykuły podzielone zostały na cztery grupy problemowe. Od szerokiego spojrzenia na edukację i jej znaczenie w procesie starzenia się i starości, poprzez ukazanie różnorodnych form aktywności edukacyjnej ludzi starych, wynikających z wyzwań społeczeństwa wiedzy, w tym — szczególnie istotnych wobec zagrożenia wykluczeniem społecznym ludzi starych, do — subdyscypliny pedagogiki/andragogiki — geragogiki jako nauki podejmującej problematykę edukacji ludzi „trzeciego wieku”.

Agnieszka Stopińska-Pająk

Wspomnienia

Pożegnanie Profesor Teresy Borowskiej

2 września 2009 roku zmarła Teresa Borowska — profesor pedagogiki, członek zespołu redakcyjnego „Chowanny”. Zajmowała się w swojej pracy naukowej problematyką aksjonormatywną w obszarze teorii wychowania i pedagogiki ogólnej, o czym świadczą jej liczne, także nagradzane w skali ogólnopolskiej i wysoko oceniane przez recenzentów rozprawy pedagogiczne, ale i sama swoją postawą dawała wielokrotnie dowód przejawianych w jej zaangażowaniu akademickim i pracy dydaktycznej najwyższych wartości etycznych. Osobiście pamiętam i podkreślam to przy stosownych okazjach, jak prof. dr hab. Teresa Borowska wielką wykazała się odpowiedzialnością i poczuciem solidarności naukowej w 2001 roku, kiedy to — mimo słabości organizmu i trudów związanych z chorobą — współtworzyła w Zarządzie Głównym Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, a następnie w Olsztynie program IV Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego „Pedagogika i edukacja wobec nowych wspólnot i różnic w jednoczącej się Europie” i czuwała nad jego realizacją. Odpowiadała wówczas za pracę sekcji XIX — „Pedagogika wobec kryzysów i zagrożeń egzystencjalnych człowieka”. Należała do nielicznych profesorów współtworzących ten Zjazd, którzy doprowadzili do wydania zbioru najważniejszych referatów z kierowanej przez siebie sekcji. Pracę zbiorową pod redakcją Teresy Borowskiej pt. *Pedagogika wobec kryzysów i zagrożeń egzystencjalnych człowieka* stanowi bardzo interesujący zbiór rozpraw wychodzący od diagnozy zjawisk w skali globalnej poprzez ich lokalne dysfunkcje i możliwości podejmowania interwencji pedagogicznej.

Wprawdzie upowszechnianie tak smutnego wymiaru ludzkiej egzystencji mogłoby zakłócać sens oddziaływań tysięcy pedagogów w naszym kraju, to jednak całość została tak skonstruowana, by każdy mógł odnaleźć tu wartość i potrzebę optymistycznego podejścia do coraz bardziej obecnych w naszym życiu zagrożeń czy kryzysów. Będąc redaktorem tomu, dokonała niezwykle trafnego doboru części referatów, jakie były wygłaszane w czasie wspomnianego Zjazdu, by unikając kronikarskiej relacji, a zarazem odzwierciedlając w nim przebieg całej debaty, zaprezentować wybór tego, co jest wyrazem ducha i wartości myśli, ich najważniejszym wymiarem, wyzwalającym nas z poczucia przerażenia zagrożeniami współczesnego, globalizowanego świata ku nadziei, a więc ku temu, co nadaje sens i dynamikę pedagogicznej weń interwencji.

To właśnie problematyka teoretycznych podstaw wychowania i antropologii pedagogicznej, jakże trudna, wymagająca głębokiego czytania w dziełach humanistycznych i wielkiej interdyscyplinarnej mądrości stała się przedmiotem jej badań metateoretycznych, jak i — co należy w tym miejscu podkreślić ze zdwojoną mocą szacunku — także empirycznych. Są one niewątpliwie pochodną tak wykształcenia uzyskanego w Uniwersytecie Jagiellońskim na Wydziale Filozoficzno-Historycznym (1969), jak i rozwijania własnego talentu najpierw u boku mistrza, jakim był w pierwszych latach pracy prof. dr hab. Jan Konopnicki, a później już w trakcie własnej, twórczej pracy naukowej w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Opolu przekształconej w Uniwersytet Opolski (1975—2004), i w ostatnich latach w Uniwersytecie Śląskim (od 2004).

Teresa Borowska przeszła wszystkie szczeble awansu naukowego, weryfikując swoje kwalifikacje poza macierzystą jednostką akademicką. Tak więc habilitację uzyskała na Uniwersytecie Warszawskim, a przewód na tytuł naukowy profesora zamknęła pozytywnie na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w 1998 roku, co obligowało Ją do szczególnego zaświadczenia swoim dorobkiem jego wartości naukowej. Nie tylko uzyskała tytuł naukowy profesora, ale i została wyróżniona w roku 2000 za rozprawę pt. *Pedagogia ograniczeń ludzkiej egzystencji* najwyższą nagrodą akademicką Polskiej Akademii Nauk za najlepszą książkę z dziedziny pedagogiki.

Miała w swoim sukcesywnie pomnażanym dorobku naukowym w okresie poprzedzającym nadanie Jej tytułu profesora: 4 monografie (w tym jedną wydaną przed laty w Uniwersytecie Śląskim w 1981 roku), jedną rozprawę pod swoją redakcją oraz 39 rozpraw w recenzowanych czasopismach (zeszytach) naukowych (w tym w najwyższej punktowanych przez MNiSzW (dawniej też — KBN) czasopismach, jak: „Chowanna”, „Edukacja”, „Ruch Pedagogiczny”), i pracach zwartych o zasięgu krajowym (w tym 1 poza granicami kraju) oraz 4 recenzje. Do tego należy

odnotować także liczne, a także potrzebne w kształceniu nauczycieli i pedagogów artykuły w renomowanych czasopismach popularnonaukowych, jak „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze”, „Życie Szkoły”, „Wychowanie w Przedszkolu” czy „Szkoła Zawodowa”.

Natomiast w okresie po uzyskaniu tytułu naukowego profesora Teresa Borowska wydała kolejną swoją pracę monograficzną (w Uniwersytecie Śląskim), zredagowała 3 prace zbiorowe (w tym numer monograficzny „Chowanny”) oraz opublikowała kolejnych 18 artykułów w recenzowanych pracach zwartych, jak i w najwyższej punktowanych przez resort szkolnictwa wyższego i nauki czasopismach naukowych („Forum Oświatowe”, „Edukacja”, „Chowanna”). Wszystkie publikacje prof. Teresy Borowskiej odtwarzają bardzo spójną ewolucję myśli i poglądów o socjalizacji i wychowaniu człowieka, które uwierzytelniała swoimi badaniami, opartymi na pogłębionej analizie ilościowo-jakościowej.

Odeszła od nas osoba twórcza, systematycznie powiększająca swój dorobek, którego wartość merytoryczna była potwierdzana pozytywnymi recenzjami i publikowaniem przez nią swoich artykułów w najlepszych czasopismach i monografiach naukowych w naszym kraju. Miała też w swoim dorobku znaczący wkład w pracę na rzecz rozwoju kadr naukowych, tak w skali kraju – bo przecież uczestniczyła jako Mistrz-Wykładowczyni w Letnich Szkołach Młodych Pedagogów Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN, wypromowała 4 doktorów nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki, jak i miała za sobą otwarte kolejne przewody doktorskie. Recenzowała dysertacje doktorskie i habilitacje. Osiągnięcia zatem w tej sferze były imponujące, potwierdzają zarazem, jak wielkim cieszyła się uznaniem w naszym środowisku.

Pani Profesor Teresa Borowska była też członkiem rad naukowych: czasopisma Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego — „Forum Oświatowe” i wydawanej przez Uniwersytet Śląski „Chowanny”, a także wielokrotnie uczestniczyła w komitetach naukowych konferencji krajowych i uniwersyteckich. Wielkim zaszczytem była współpraca z tak znakomitą i cenioną w nauce Profesorem nauk humanistycznych, którą cechowała niezwykła wrażliwość społeczno-moralna, skromność i głęboka mądrość.

Właśnie dlatego tak bardzo będzie nam Jej brakować. Zarejestrowanie przez nią dziesięć lat temu we wstępie do książki *Pedagogia ograniczeń...* przesłanie jest wciąż aktualne: „Jeśli edukacja ma także uczyć człowieka, jak żyć mądrze w stanach niepewności i chaosu, to dzisiejszy preferowany i realizowany przez nią model »ideologii sukcesu«, nie jest już wystarczający. Skoro bowiem życie ludzkie upływa w »nieprzerwanym karnawale okrucieństwa« (określenie Baumana, 1995), a nasze czasy stały się epoką, w której panuje wszechwładnie poczucie braku wpływu na

cokolwiek i bezradność (Seligman, 1995), to edukacja powinna przygotować także człowieka do »radzenia sobie« w stanach dlań niepomyślnych — w sytuacjach niepowodzeń, porażek i nieprzewidzianych zdarzeń”.

Dobrze, że pozostały Jej dzieła, które wzbogacają nie tylko nas, ale także szeroko rozumianą kulturę symboliczną i społeczną!

Bogusław Śliwerski

Pani Profesor Teresa Borowska — człowiek z ogromnym hartem ducha i niezłomnym charakterem

Alicja Żywczok „[...] odszedł od nas odważny człowiek nauki. Jako uczona — należała do kobiet dzielnych na polu nauki i w sposobie myślenia o wychowaniu człowieka. Jako kobieta, która stara się pogodzić złożoność różnych ról (pracownika nauki — profesora, matki, żony, córki, siostry), przejawiała ogromny hart ducha, chociaż wyraźnie dostrzegała ograniczenia ludzkiej egzystencji. Silna w zmaganiu się z chorobą i zarazem krucha jak każda kobieta. [...]”

Jeżeli życzeniem Pani Profesor byłoby posiadać swoich uczniów i kontynuatorów, to obiecujemy, że podejmiemy się tego zadania w poczuciu wdzięczności i odpowiedzialności za ciągłość tradycji naukowej”.

Małgorzata Kitlińska-Król „Wiara w człowieka i ufność w sensu trudu rzetelnej pracy — myślę, że były dewizą Pani Profesor Teresy Borowskiej.

[...] Kobieta o chabrowych oczach, oczach wypełnionych ciepłem, radością, życiem. Była Naukowcem, była naszym Szefem — Przewodnikiem; była córką, matką, żoną, babcią. Nie dzieliła tych »obszarów siebie«, ale umiejętnie je łączyła. Z troską i empatią mówiła, myślała o swych bliskich. Swą przyjaźnią otaczała nas, a także nasze rodziny, było to wyjątkowo miłe.

Osoba niepowtarzalna. Kobieta delikatna i krucha, a zarazem niezwykle silna i charyzmatyczna”.

Monika Frania „Spotkanie z Panią prof. zw. dr hab. Teresą Borowską musiało być nie tylko zetknięciem z uznanym człowiekiem nauki, auto-

rytetem, pedagogiem, lecz również odkryciem zaskakującego zderzenia pozornej kruchości zewnętrznej z ogromną, nieopisaną siłą ducha. Osoba silna wewnętrznie, wytrwała, oddana pracy do ostatnich dni. [...] Pani Profesor zajęła znaczące miejsce w moim życiu i mimo że pozostał ludzki smutek i ból, w mojej pamięci nigdy go nie utraci. Z wyrazami szacunku oddaję cześć tej wyjątkowej Osobie”.

Magdalena Szymańska „Nigdy nie narzucała własnej woli, pokazywała nowe możliwości rozwoju zawodowego. Była otwarta na moje pomysły i zainteresowania naukowe. Cierpliwie słuchała, wspierała w trudnych początkach pracy naukowej. Pani Profesor Teresa Borowska była dla mnie Duszą Człowiekiem, który w innym człowieku widział to, co dobre i warte wyeksponowania. [...] Niech obraz Pani Profesor zostanie na zawsze w naszych sercach”.

Beata Ecler-Nocoń „[...] za tą drobną postacią kryła się wielka siła charakteru. [...] Niezwykle pracowita, mimo choroby, która uszczuplała jej siły. [...] Niebanalna a zarazem zwyczajna w najlepiej pojętym tego słowa znaczeniu. Pokazywała się jako pogodny człowiek, który ma ciepły dom, wymagający codziennych zabiegów, kochającą rodzinę, która dla Niej wiele znaczy, powszednie problemy, nękające każdego z nas. [...].

Pani Profesor odeszła, zostawiając naszą Katedrę bez wodza. Została po Niej pustka, której nie zdołają zappełnić wspomnienia. To pozostanie, co z Pani Profesor budowało nas od wewnątrz: Jej hart ducha i siła charakteru”.

Wspomnienie zawiera fragmenty reminiscencji spisanych przez pracowników Katedry Teorii Wychowania, której Pani prof. zw. dr hab. Teresa Borowska była kierownikiem w latach od 2004 do 2009 roku.

W 2009 roku nakładem

Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego

ukazały się następujące publikacje z dziedziny pedagogiki i psychologii:

Tradycje kształcenia nauczycieli na Śląsku Cieszyńskim. Studia, rozprawy, przyczynki
Red. Wiesława Korzeniowska, Andrzej W. Mitas, Andrzej Murzyn, Urszula Szuścik

Zdrowie psychiczne uczniów — różne konteksty i odniesienia
Red. Zofia Dołęga, Maria John-Borys

„Chowanna”. Tom jubileuszowy: *Modalne aspekty treści kształcenia*
Red. Wojciech Kojs

Ewa Wysocka
Doświadczenie życia w młodości — problemy, kryzysy i strategie ich rozwiązywania. Próba opisu strukturalno-funkcjonalnego

„Chowanna” T. 1(32): *Terapia pedagogiczna*
Red. Adam Stankowski

Ewa Jarosz
Ochrona dzieci przed krzywdzeniem. Perspektywa globalna i lokalna. Wyd. 2

Psychologia zeznań świadków (w ćwiczeniach)
Red. Jan M. Stanik, Agnieszka Roszkowska

Katarzyna Krasoń, Andrzej Czerkawski
Słonność emergencyjna dzieci i adolescentów. Utopia socjoempatycznej podmiotowości, zachowania ryzykowne a potencjał ekspresyjny spotkania

Nr indeksu 330566
PL ISSN 0137-706X
(wersja drukowana)
ISSN 2353-9682
(wersja elektroniczna)

Copyright © 2009 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

Publikacja będzie dostępna — po wyczerpaniu nakładu — w wersji internetowej:

Central and Eastern European Online Library
www.ceeol.com

Redaktor
KATARZYNA WIĘCKOWSKA

Projekt okładki
i szaty graficznej
BEATA MAZEPA-DOMAGAŁA

Redaktor techniczny
BARBARA ARENHÖVEL

Korektor
MIROSLAWA ŻŁOBIŃSKA

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Nakład: 280 + 50 egz. Ark. druk. 18,5 + wklejka.
Ark. wyd. 19,5. Papier offset. kl. III, 80 g Cena 30 zł (+ VAT)

Łamanie: Pracownia Składu Komputerowego
Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego
Druk i oprawa: EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, Spółka Jawna
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Zasady opracowania materiałów

1. Redakcja przyjmuje teksty nigdzie dotąd nie publikowane.
2. Nadsyłane prace będą recenzowane, a następnie omawiane na posiedzeniach Redakcji, która podejmie decyzję w sprawie zakwalifikowania ich do druku. O decyzji Redakcji Autor zostanie poinformowany. W przypadku niezakwalifikowania artykułu do druku zostanie on zwrócony Autorowi. (Prace realizowane między innymi w ramach grantu powinny być opatrzone informacją o rodzaju, numerze i tytule problemu badawczego).
3. Objętość tekstu nie może przekraczać 16 stron maszynopisu, łącznie bibliografią, przypisami, tabelami, rysunkami. Wyjątek od tej zasady stanowią jedynie artykuły zamówione.
4. Materiały przekazane do redakcji powinny zawierać:
 - komputerowy wydruk tekstu wraz z dyskietką, ewentualnie maszynopis tekstu (znormalizowany, w dwóch egzemplarzach) wraz z bibliografią (uporządkowaną alfabetycznie, w układzie nazwisko/data),
 - tabele, rysunki (wydruk oraz dyskietka, ewentualnie wykonane starannie na kalce technicznej, opisane, w jednym egzemplarzu),
 - streszczenia w języku polskim i w języku angielskim,
 - przypisy: bibliograficzne (podane w tekście głównym, umieszczone w nawiasach w układzie nazwisko/data), rzeczowe (opatrzone cyfrą odpowiadającą numeracji ciągłej przypisów w tekście głównym, napisane na oddzielnej stronie),
 - informacje o Autorze (imię i nazwisko, tytuł, stopień naukowy i zawodowy, specjalność, stanowisko i miejsce pracy, aktualnie pełnione funkcje w stowarzyszeniach i towarzystwach krajowych i zagranicznych, adres do korespondencji, adres domowy, numer telefonu).

Warunki prenumeraty

Warunkiem regularnego otrzymywania „Chowanny” jest złożenie zamówienia na prenumeratę roczną. Cena każdego z tomów wyniesie 30 zł.

Zamówienia prosimy wysyłać pod adresem:

WYDAWNICTWO UNIwersytetu śląskiego
UL. BANKOWA 12B, 40-007 KATOWICE
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl
tel. (032) 359-15-70

Bieżące numery można nabywać bezpośrednio w księgarni Wydawnictwa ul. Bankowa 12 (budynek rektoratu) lub zamawiać korespondencyjnie.

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the:

Foreign Trade Enterprise
ARS POLONA
Krakowskie Przedmieście 7, 00-950 Warszawa, Poland
Bank Account: Bank Handlowy SA w Warszawie 201061-710-1310

Księgarnia Wysyłkowa
„LEXICON”
Maciej Woliński
skrytka pocztowa 957, 00-950 Warszawa 1
tel./fax (022) 625-01-29, (022) 648-41-23
e-mail: lexicon@medianet.pl

KOLPORTER SA
ul. Strycharska 6
25-659 Kielce

CHOWANNA 2009, TOM 2 (33) • EDUKACJA WOBEC STAROŚCI — TRADYCJA I WSPÓŁCZESNOŚĆ

Cena 30 zł